

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2016 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Radosław Florek

Protokolant: Edyta Szmigiel

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2016 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **G. B.**

przeciwko **R. G. (R. G.) i A. G. (A. G.)**

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

I. nakazuje, aby w dziale II księgi wieczystej o oznaczeniu (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie dla lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku numer (...) przy ulicy (...) w D., w miejsce pozwanych R. G. i A. G. wpisanych jako właściciele na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej, wpisać pozwanych R. G. i A. G. jako współwłaścicieli w udziałach po 1/2 części;

II. nakazuje, aby w dziale II księgi wieczystej o oznaczeniu (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie dla lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku numer (...) przy ulicy (...) w D., w miejsce pozwanych R. G. i A. G. wpisanych jako właściciele na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej, wpisać pozwanych R. G. i A. G. jako współwłaścicieli w udziałach po 1/2 części;

III. zasądza od pozwanych R. G. i A. G. na rzecz powoda G. B. kwoty po 3 408,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. przyznaje ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie na rzecz adw. B. K. z Kancelarii Adwokackiej w D. kwotę 2 214 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu R. G. z urzędu;

V. przyznaje ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie na rzecz adw. B. K. z Kancelarii Adwokackiej w D. kwotę 2 214 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej A. G. z urzędu.

W niniejszej sprawie powód G. B. wystąpił przeciwko pozwanym R. G. i A. G. o uzgodnienie z rzeczywistym stanem prawnym treści księgi wieczystej o oznaczeniu (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie dla lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku numer (...) przy ulicy (...) w D., poprzez wpisanie w dziale drugim tej księgi pozwanych R. G. i A. G. jako współwłaścicieli w udziałach po 1/2 części zamiast wpisu prawa własności pozwanych R. G. i A. G. na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej oraz treści księgi wieczystej o oznaczeniu (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie dla lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w budynku numer (...) przy ulicy (...) w D. poprzez wpisanie w dziale drugim tej księgi pozwanych R. G. i A. G. jako współwłaścicieli w udziałach po 1/2 części zamiast wpisu prawa własności pozwanych R. G. i A. G. na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej.

Na uzasadnienie żądania pozwu wskazał, że dysponuje czterema tytułami wykonawczymi przeciwko pozwanym na łączną kwotę około 80.000 złotych i przed wszczęciem egzekucji ustalił, że jedynym majątkiem pozwanych są dwie nieruchomości lokalowe objęte wskazanymi wcześniej księgami wieczystymi, przy czym z opisów tych ksiąg wieczystych wynikało, iż pozwani są właścicielami tych lokali na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej. Podał następnie, że na mocy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy dnia 17 marca 2014 roku, w sprawie o sygn. akt I C 2362/13, orzeczono separację między pozwanymi, a w związku z tym stali się oni współwłaścicielami tych lokali mieszkalnych w udziałach po 1/2 części. Podkreślił, że jako wierzyciel pozwanych może prowadzić egzekucję z ich udziału w nieruchomościach należących uprzednio do ich majątku wspólnego. Podał, że ze względu na brak wyroku orzekającego separację nie wpisał ich udziałów w księdze wieczystej, a także komornik nie mógł wpisać ostrzeżenia o wszczęciu egzekucji z nieruchomości.

W odpowiedzi na pozew z dnia 12 lutego 2016 roku, pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości.

Motywuując swoje stanowisko podnieśli, że podstawę prawną żądania pozwu stanowi przepis art. 10 ustępu 1 Ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece, zwanej dalej „Ustawą o księgach wieczystych”, a w świetle jego brzmienia z takim powództwem może wystąpić tylko osoba, której prawo nie jest wpisane w księdze wieczystej lub jest wpisane błędnie, a powód nie należy do takich osób, gdyż nie jest wierzycielem hipotecznym. Zarzucili dodatkowo, że powód przejmując ich długi zmierza do przejęcia należących do nich lokali mieszkalnych, a nie do wykonania zobowiązań, co świadczy o nadużyciu przez niego prawa.

Zdaniem Sądu powództwo jest zasadne.

W niniejszej sprawie powód wystąpił o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym poprzez nakazanie, aby w działach drugich opisanych szczegółowo w żądaniu pozwu ksiąg wieczystych w miejsce pozwanych R. G. i A. G. wpisanych jako właściciele na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej wpisać pozwanych R. G. i A. G. jako współwłaścicieli w udziałach po 1/2 części. Podstawę prawną takiego żądania stanowi przepis art. 10 ustępu 1 Ustawy o księgach wieczystych, według którego w razie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym osoba, której prawo nie jest wpisane lub jest wpisane błędnie, albo jest dotknięte wpisem nieistniejącego obciążenia lub ograniczenia może żądać usunięcia niezgodności. W świetle treści tego przepisu w pierwszym rzędzie rozstrzygnięcia wymagała kwestia, czy powodowi przysługuje legitymacja czynna w rozpoznawanej sprawie.

W orzecnictwie ugruntowany jest obecnie pogląd, że powództwo o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym może wytoczyć tylko osoba uprawniona w rozumieniu przepisu art. 626(2) paragraf 5 zdania 1 Kodeksu postępowania cywilnego do złożenia wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej. Legitymację czynną ma zatem właściciel nieruchomości, użytkownik wieczysty, osoba, na rzecz której wpis ma nastąpić albo wierzyciel, jeżeli przysługuje mu prawo, które może być wpisane w księdze wieczystej. Takie stanowisko przyjęto w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2011 roku w sprawie o sygnaturze akt I CSK 616/10, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2011 roku w sprawie o sygnaturze akt IV CSK 602/10 czy w Uchwale Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2006 roku w sprawie o sygnaturze akt III CZP 31/06. Należy jednocześnie wskazać, że przepis artykułu 626(2) paragrafu 5 zdania 1 Kodeksu postępowania cywilnego ma charakter ogólny i nie ogranicza w stosunku do wierzyciela jego uprawnienia do złożenia jedynie wniosku o wpis lub wykreślenie prawa przysługującego wierzycielowi. W przepisie tym w odniesieniu do wierzyciela mowa jest jedynie o tym, aby przysługiwało mu prawo, które może być wpisane w księdze wieczystej. Niewątpliwie wniosek wierzyciela o wpis w księdze wieczystej musi być związany z prawem przysługującym wierzycielowi, może więc dotyczyć także wpisu w dziale drugim księgi wieczystej, jeżeli wpis taki ma wpływ na określenie zakresu przedmiotowego i podmiotowego prawa wierzyciela, które może być bądź już zostało ujawnione w księdze wieczystej. Wpis może również zmierzać do umożliwienia realizacji innych uprawnień przysługujących wierzycielowi, na przykład prowadzenia egzekucji z nieruchomości, czy też z ułamkowej części nieruchomości. Wskazano na to w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia z 20 października 2011 roku w sprawie o sygnaturze akt IV CSK 653/10. Oznacza to, że wierzyciel, któremu przysługuje prawo, które może być wpisane w księdze wieczystej może wystąpić o dokonanie

wpisu także w dziale drugim księgi wieczystej dotyczącym prawa własności, jeżeli taki wpis ma wpływ na to przysługujące mu prawo.

W niniejszej sprawie na podstawie dowodów z postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 27 maja 2015 roku, w sprawie o sygnaturze akt I Co 660/15, znajdującego się na karcie 12 tych akt i nakazu zapłaty wydanego przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie w dniu 6 grudnia 2013 roku, w sprawie o sygnaturze akt I NC 1677/13, znajdującego się na karcie 18 tych akt, Sąd ustalił, że powód jest wierzycielem pozwanych co do kwoty 5.856 złotych i 39 groszy wraz z odsetkami i kosztami procesu. Z kolei na podstawie dowodu z postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 8 czerwca 2015 roku, w sprawie o sygnaturze akt I Co 661/15, znajdującego się na karcie 15 tych akt i nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie z dnia 25 listopada 2011 roku, w sprawie o sygnaturze akt I Nc 1579/11, znajdującego się na karcie 16 tych akt, Sąd ustalił, że powód jest wierzycielem pozwanych co do kwoty 10.090 złotych i 57 groszy wraz z odsetkami i kosztami procesu. Na podstawie dowodów z postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 19 maja 2015 roku, w sprawie o sygnaturze akt I Co 673/15, znajdującego się na karcie 11 tych akt i nakazu zapłaty wydanego przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie w dniu 28 sierpnia 2012 roku, w sprawie o sygnaturze akt I Nc 1289/12, znajdującego się na karcie 15 tych akt, Sąd ustalił, że powód jest wierzycielem pozwanych co do kwoty 3.994 złotych i 14 groszy wraz z odsetkami i kosztami procesu. Natomiast w oparciu o dowód z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie w dniu 15 października 2013 roku, w sprawie o sygnaturze akt I Nc 1399/13, znajdującego się na karcie 10 tych akt, Sąd stwierdził, że pozwany jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty 60.000 złotych wraz z odsetkami i kosztami procesu. Co istotne powód dysponuje co do tych wierzytelności tytułami wykonawczymi przeciwko pozwanym. Oznacza to, że może prowadzić egzekucję tych kwot także z udziałów pozwanych w spornych nieruchomościach lokalowych, a konsekwencją tego jest możliwość wpisania jego praw do ksiąg wieczystych prowadzonych dla tych nieruchomości, w szczególności na mocy art. 109 ustępu 1 Ustawy o księgach wieczystych może wystąpić o wpisanie hipoteki przymusowej. Należało więc przyjąć, że ma on legitymację procesową czynną do występowania w niniejszej sprawie.

Jak wynika z akt prowadzonych dla spornych nieruchomości lokalowych przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie ksiąg wieczystych o oznaczeniach (...) i (...) aktualnie w tych księgach wieczystych jako właściciele wpisani są pozwani na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej. Należy jednocześnie wskazać, że na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 17 marca 2014 roku, w sprawie o sygnaturze akt I C 2362/13, znajdującego się na karcie 36 tych akt, orzeczono separację małżeństwa pozwanych, a wyrok ten uprawomocnił się w dniu 08 kwietnia 2014 roku. Wedle przepisu art. 61(4) paragrafu 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, orzeczenie separacji ma skutki takie jak rozwiązanie małżeństwa przez rozwód, chyba, że ustawa stanowi inaczej. W odniesieniu do ustawowej wspólności majątkowej małżonków orzeczenie separacji wywołuje te same skutki materialno-prawne jak rozwiązanie małżeństwa przez rozwód, w tym także ustanie wspólności ustawowej małżeńskiej. Przepis art. 46 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowi z kolei, że w chwili ustania wspólności ustawowej do majątku, który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku. Przepis art. 43 paragrafu 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowi przy tym, że oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Oznacza to, że od momentu uprawomocnienia się wyroku orzekającego separację pozwani stali się współwłaścicielami spornych lokali mieszkalnych w udziałach po 1/2 części. Tym samym obecnie treść spornych ksiąg wieczystych w tym zakresie jest niezgodna z rzeczywistym stanem prawnym i konieczne jest jej uzgodnienie zgodnie z żądaniem pozwu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie przytoczonych przepisów, orzeczono jak w punktach I i II wyroku.

Zgodnie z przepisem art. 98 paragrafu 3 Kodeksu postępowania cywilnego, do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa stron.

W świetle wskazanych przepisów do kosztów procesu poniesionych przez powoda należało zaliczyć: opłatę stosunkową od pozwu w kwocie 5.000 złotych, wynagrodzenie adwokata w kwocie 1.800 złotych ustalone stosownie do przepisów paragrafu 8 punktu 8 w związku z paragrafem 6 punktem 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, a także opłatę skarbową od odpisu pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych, co daje łącznie kwotę 6.817 złotych.

Wedle przepisu art. 98 paragrafu 1 Kodeksu postępowania cywilnego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

W niniejszej sprawie pozwani w całości przegrali proces, a tym samym zgodnie z przepisem art. 105 paragrafu 1 zdania 1 Kodeksu postępowania cywilnego powinni w równych częściach zwrócić powodowi opisane powyżej koszty. W konsekwencji każdy z pozwanych jest zobowiązany zwrócić powodowi kwotę 3.408 złotych i 50 groszy.

Z tych względów, w oparciu o przytoczone przepisy, Sąd orzekł jak w punkcie III wyroku.

W rozpoznawanej sprawie pozwani R. G. i A. G. korzystali z pomocy (...) udzielonej im z urzędu. Zgodnie z przepisem art. 29 ustępu 1 Ustawy z dnia 26 maja 1982 roku - Prawo o adwokaturze, koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa. Obowiązek pokrycia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej nie jest obowiązkiem mieszczącym się w formule obowiązku zwrotu kosztów procesu między stronami, lecz ma charakter publiczno-prawny i subsydiarny, gdyż powstaje dopiero wówczas, gdy egzekucja kosztów zasądzonych od przeciwnika procesowego strony korzystającej z pomocy prawnej udzielanej z urzędu okazała się bezskuteczna, albo gdy kosztami procesu została obciążona strona korzystająca z pomocy prawnej z urzędu, czy też jeżeli koszty procesu zostały stosunkowo rozdzielone, a opłaty z tytułu udzielonej pomocy prawnej nie zostały zapłacone w całości lub w części. Skarb Państwa nie będzie więc nimi obciążony jedynie w sprawie, w której kosztami procesu obciążony został przeciwnik procesowy strony korzystający z pomocy udzielanej przez adwokata ustanowionego z urzędu. Wskazano na to w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 października 2013 roku, w sprawie o sygnaturze akt I Aca 23/13. Taka natomiast sytuacja nie zaistniała w niniejszej sprawie, albowiem kosztami procesu nie został w niej obciążony powód.

W tym wypadku wynagrodzenie należne pełnomocnikowi z urzędu za reprezentowanie każdego z pozwanych wynosiło 1.800 złotych, zgodnie z przepisami paragrafu 8 punktu 8 w związku z paragrafem 6 punktem 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu, przy czym należało podwyższyć je o podatek VAT, zgodnie z przepisem paragrafu 2 ustępu 3 tegoż Rozporządzenia, co daje łącznie kwotę 2.214 złotych. Należy przy tym podkreślić, że Sąd był obowiązany przyznać to wynagrodzenie odrębnie za udzielenie pomocy prawnej każdemu z pozwanych. Wynika to z zasady, że każdemu z wygrywających proces współuczestników reprezentowanych przez tego samego adwokata lub radcę prawnego, sąd winien zasądzić zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wynagrodzenia jednego pełnomocnika, na co wskazano w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 października 2014 roku w sprawie o sygnaturze akt I Aca 427/14, w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 13 października 2014 roku w sprawie o sygnaturze akt I Aca 384/14, w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 lipca 2014 roku w sprawie o sygnaturze akt I Aca 218/14, czy postanowieniu Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 8 stycznia 2013 roku w sprawie o sygnaturze akt I Aca 565/12.

Mając powyższe na względzie, na podstawie powołanych przepisów, należało orzec jak w punktach IV i V sentencji.

Na marginesie należy wskazać, że w tej sprawie co do ustalenia wysokości wynagrodzeń pełnomocników stron nie miały zastosowania obecnie obowiązujące przepisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata urzędu. Zgodnie bowiem z przepisem paragrafu 21 pierwszego z tych Rozporządzeń oraz przepisem

paragrafu 22 drugiego z tych Rozporządzeń, do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie każdego z tych Rozporządzeń stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Niniejsza sprawa została natomiast wszczęta przed wejściem w życie tych Rozporządzeń, a mianowicie przed dniem 1 stycznia 2016 roku.